

PROJE KİMLİK KARTI	
PROJE ADI	c
YAPILDIĞI YIL (BAŞLANGIÇ-BİTİŞ)	2021-2022 (devam ediyor)
DESTEKLEYEN KURUM/KURULUŞ	TÜBİTAK
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ	Dr. Öğr. Üyesi Özge İslamoğlu
PROJE EKİBİ	<i>Uzman</i> Prof. Dr. Tülay Zorlu Dr. Öğr. Üyesi Fulya Üstün Dr. Öğr. Üyesi Aylin Aras <i>Eğitmen</i> Öğr. Gör. Ümit Arslan Sanat tarihçisi Erdal Zeki Tomar Arş.Gör.İrem Karadeniz Arş.Gör.Ayşe Şahiner Tufan Arş. Gör. Ecem Özdenizci <i>Rehber</i> Zeynep Nilsun Konakoğlu Umay Bektaş Edanur Fettahoğlu Kübranur Biber Zeynep Bahar
PROJENİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ ÜNİVERSİTE	Karadeniz Teknik Üniversitesi
PROJEDEKİ PAYDAŞ ÜNİVERSİTELER (varsa)	
Projenin Amacı	
<p>TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları kapsamında hazırlanan “Trabzon’da Kültürel Mirasımıza Sahip Çıkıyoruz 2” isimli projede, Trabzon kentinde yaşayan ortaokul 5. 6. 7. sınıf düzeyindeki öğrencilere kültürel miras kavramının açıklanması, yaşadıkları kentteki kültürel mirasın farkında olmaları, koruma ve kültürel miras kavramları hakkında, yaparak, yaşayarak, dokunarak, eğlenerek, öğrenerek duyarlılık kazanmaları amaçlanmaktadır.</p> <p>Bu projeye tarihsel süreçte birçok medeniyete ev sahipliği yapan Trabzon kentindeki kültürel mirasa ilişkin farkındalık oluşturularak, erken yaşlarda bu mirasın korunması için bilgi ve duyarlılık kazandırılacak, böylece bu mirası kendinden sonraki nesillere ulaştırma bilinci hisseden bireyler yetiştirilecektir.</p> <p>Çalışmada genel olarak öğrencilerin kültürel miras konusunda “Neyi?, Neden?, Nasıl? Koruyacağız” sorularının cevaplarını öğrenmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Bu kapsamda;</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin kültür miras kavramı ve önemi hakkında bilgi sahibi olmaları• Öğrencilerin kültürel miras kavramını içselleştirmelerine katkı sağlanması• Öğrencilerde kültürel mirasa ilişkin merak uyandırılması• Kültürel mirasın gelecek nesillere taşınmasına katkı sağlanması	

- Öğrencilerin yaşadıkları kentteki kültür varlıklarını tanımaları
- Yaşanılan kentin tarihini anlayarak geçmiş ve günümüz arasındaki bağlantıyı kurmaları
- Öğrencilerde kültürel mirasın yaşadıkları kentin kimliğini yansıtan önemli argümanlar olduğu bilinci kazanmaları ve bu mirası sahiplenerek koruma sorumluluğu edinmeleri
- Öğrencilerin planlanan etkinliklerle kültürel mirasa ilişkin, ezbersiz, katılımcı, aktif, keyifli istek uyandıran bir öğrenme ortamının sağlanması
- Bilgileri yaparak-yaşayarak öğrenmeleri ve böylece öğrencinin katılımını sağlayan öğretim yöntemi ile bilginin somutlaştırılmasını, hayat ile ilişkilendirilmesi ve kalıcılığın sağlanması
- Öğrencilerin kültürel mirasa ilişkin edindiği bilgi ve deneyimi, kendi duygu, düşünce gözlem ve yaratıcılığını kullanarak yaşamla ilişkilendirip kalıcı öğrenmenin sağlanması
- Ayrıca öğrencilerin ailelerine, öğretmenlerine ve etkinliğe katılma fırsatı olmayan arkadaşlarına da bu mesajı iletebilmelerinin sağlanması hedeflenmektedir.

Projenin genel kurgusunu anlatan en az 2 olmak üzere 2-5 sayfalık bilgi- (görsel/yazılı bilgi)

Proje, “Kültürel Miras Kavramı”nın merkezinde insan ve toplumun yer aldığı kabulünden yola çıkılarak, kültürel miras olarak nitelendirilen tüm varlık ve deneyimlerin zenginleşmesi için “kültürel miras eğitimi”nin farklı düzey ve içeriklerde ele alınması gerekliliği üzerine kurgulanmıştır. Bu eğitim, değeri giderek artan, nitelikleri keşfedildikçe çoğalan kültürel mirasımızı koruyabilmenin ilk adımıdır. Kenti içeren bir kültürel miras eğitimi programı kurgulamak, programın nasıl olması gerektiğine, içeriğinin ne olacağına yönelik farklı sorulara cevap vermek oldukça karmaşık bir sürecin detaylı ve kapsamlı olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Kültürel mirasın tanıtılması ve korunmasında, toplumun bilgilendirilmesi-eğitimi ve bu eğitimin ilk ve ortaokulda başlaması gerekliliği günümüzde kabul edilmiştir. Bu sebeple kültürel mirasın tanıtılması ve korunmasına dair tüm toplumun birlikte ele alındığı koruma bilinci ve koruma kültürüne yönelik eğitim politikalarının üretilmesi önemlidir. Özellikle genç yaşlarda koruma bilincinin oluşturulmasının koruma çalışmalarına daha etkin katkı sağlayacağı açıktır.

Bu bilinç ve kabullerle planlanan projenin amacı geçmiş M.Ö. 2000li yıllara dayanan antik çağlardan günümüze pek çok uygarlığın beşiği olmuş ve bu tarihi ve kültürel zenginliğin izlerini günümüze dek sürdüren Trabzon kentinin kültürel mirasının tanıtılması ve korunmasına yönelik bilinç kazandırmaktır. Bu amaç doğrultusunda ortaokul 5. 6. 7. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmek üzere bir program hazırlanmıştır.

Program kapsamında Neyi? Neden? ve Nasıl Korumalıyız? sorularının yanıtlarını bulmak üzere etkinlikler planlanmıştır. Neyi Korumalıyız? sorusunun yanıtı Trabzon’un kültürel mirasının tanıtımına yönelik olarak “Geçmişten Günümüze Kentimiz” ve “Gezelim Görelim” etkinlikleriyle verilecektir. Neden ve Nasıl Korumalıyız? sorularının cevabına yönelik olarak;

konunun uzmanlarınca verilen seminer ve belgesellerle kültürel miras ve koruma bilinci kazandırılmaya çalışılacaktır. Projenin sonucunda “Tarih Şeridi” etkinliğiyle, katılımcıların bilimsel bakış açısıyla etkinlikleri anlamalarını desteklemek, “Kent Ressamları”, “Tehlikenin Farkında mısın?” ve “Ne Olsam?” etkinlikleri ile izleyici ve dinleyici konumundan çıkararak, aldıkları aktif görevlerle yapan-yaşayan konumuna gelmelerini sağlamak, “Hangi Yapıyım?” ve “Şehrimi Tanıyorum” etkinlikleri ile bilimsel düşünme becerileri kazandırarak bilimsel çalışmalar konusunda özgüvenlerini geliştirmek ve pekiştirmek hedeflenmektedir.

Bu projeyi literatürde incelenen diğer projelerden ayıran en önemli fark, proje kapsamında amaçlanan kültürel mirası koruma bilinç ve farkındalığına ilişkin etkinliklerin Neyi? Neden? Nasıl Korumalıyız? sorularına yanıt olacak şekilde planlanmış olmasıdır. Böylelikle projenin amaçları ile 4004-Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Destekleme Programı Çağrı Metninde beklenen amaçların örtüşmesi sağlanmaktadır.

Çalışmanın DOĞA EĞİTİMİ VE BİLİM OKULLARI projesi kapsamında gerçekleştirilecek görerek, yaşayarak, yaparak öğrenme etkinlikleriyle, öğrencilerde kültürel miras ve bu mirası koruma konusunda farkındalık yaratılması, sorumluluk duygusu hissetmeleri, problemlere farklı bakış açısı üretmeleri sağlanacaktır.

Hazırlanan içerik ve etkinliklerin proje çağrı metninde yer alan amaçlara uygunluğu aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1. Doğal süreçlerin bilimsel bakış açısıyla anlaşılmasını desteklemek:

Gerçekleştirilmesi planlanan etkinlikler, öğrencileri eğlendirirken öğrenmelerini sağlayan bir içeriğe sahiptir. Trabzon kentindeki kültürel mirası koruma bilinci kazandırılmasına yönelik olarak hazırlanan bu etkinlikler “Neyi? Neden? Nasıl? Korumalıyız” sorularına yanıt arayan bir kurguda ve Trabzon kenti tarihsel sürecine bağlı kalınarak planlanmıştır. Örneğin kronolojik sıraya göre planlanan “**Geçmişten Günümüze Kentimiz**”, “**Gezelim Görelim**” ve “**Tarih Şeridi**” etkinlikleri ile öğrenciler, Trabzon’un farklı dönemlerine ait kültürel mirası hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

2. Katılımcıları izleyici ve dinleyici konumundan çıkarıp, aktif görevler vererek onları “yapan-yaşayan” konumuna getirmek, bu yolla anlamlı öğrenmeyi sağlayarak bilginin daha kalıcı olmasına katkıda bulunmak:

Kültürel miras ve koruma alanlarında müfredatta yer alan dersler öğrencilerin sınıf içerisinde edindikleri bilgileri kapsamaktadır. Bu projede ise amaç Trabzon kentinin kültürel mirasını tanıtip koruma konusuna dikkat çekerken öğrencilerin katılımcı olduğu ve kalıcı öğrenmenin gerçekleştirildiği bir ortam sağlamaktır. “**Kent Ressamları**”,

“**Tehlikenin Farkında mısın?**” ve “**Ne Olsam?**” gibi etkinliklerde öğrencilerde merak duygusu uyandırılarak öğrenmeleri, grupla işbirliği yaparak, yapan ve yaşayan konumunda olmalarına, “**Gezelim Görelim**” etkinlikleri ile mekanları deneyimlemelerine olanak sağlanacaktır.

- 3. Farklı konularda gerçekleştirilen gözlem ve uygulamalarla katılımcılara disiplinlerarası bir bakış açısı kazandırmak:** Kültürel mirasa ilişkin bilginin mimarlık, sanat, eğitim, tarih gibi farklı disiplinler arası etkileşim yapılarak hazırlanan, öğrencilerin aktif katılımları sağlayacak etkinliklerle öğretilmesi. Örneğin “**Tarih Şeridi**”, “**Eski Trabzon’un Son İzleri**” ve “**Aklımızda Kalanların Hikâyesi**” gibi etkinliklerde kullanılan drama, resmetme vs. gibi yöntemlerle mimarlık, sanat ve tarih disiplinleri arasındaki güçlü bağı hissetmesi amaçlanmaktadır.
- 4. Etkileşimli uygulamalarla, katılımcıların bilime bakış açısının olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmak:** Kültürel miras kavramına ilişkin bilimsel bakış açısı öğrencilere, bu alanda uzman kişilerce verilecek seminerler, yapılacak müze ziyaretleri, alan gezileri, oyun, atölye çalışmaları vb. etkileşimli etkinliklerle kazandırılacaktır. Örneğin “**Geçmişten Günümüze Kentimiz**” seminerleri kapsamında gerçekleştirilecek sunumlar ve “**Şehrimi Tanıyorum**” ve “**Yapboz-Trabzon**” etkinlikleri bu ihtiyaçlar dikkate alınarak planlanmıştır.
- 5. Bireylerin bilimsel çalışmalar ve bilimsel düşünme konusunda özgüvenini geliştirmek ve pekiştirmek:** Öğrencilerin proje kapsamında yaşadıkları kentin tarihi ve kültürel mirası konusunda edindikleri bilimsel bilgileri aktarabilecekleri etkinlikler tasarlanmıştır. Örneğin “**Nesi Var?**”, “**Hangi Yapıyım?**” ve “**Kültürel Miras Dedektifleri**” etkinlikleri ile öğrencilerin bilimsel bilgilerin nasıl edinildiği noktasında bilgi sahibi olmalarına ve doğrudan kendilerinin aktif görev almalarına dikkat edilmiştir.
- 6. Elde edilen kazanımlara dayalı olarak katılımcılarda girişimciliğin ve bireysel yaratıcılığın gelişimine katkı sağlamak:** Tarihi alanlar ve atölyelerde kurgulanan oyunlarla oluşturulan drama etkinlikleri ile katılımcıların yaratıcılıklarının arttırılacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin toplumun gereksinim duyduğu, talep edilir bir ürünü bulup üretmeye çalıştıkları ve yaratıcılığıyla buna öncülük etmelerini hedefleyen etkinlikler planlanmıştır. “**Ne Olsam?**” etkinliği ile öğrencilerin kültürel mirasın korunmasına dair fikir yürütmelerine ve kentin geleceğine yön veren kararlar alarak

girişimci ruh kazanmalarına katkı sağlanacaktır. **“Eski Trabzon’un Son İzleri Bülteni”** etkinlikleri ile yaşam biçimlerine ilişkin empati yapmaları sağlanarak öğrencilerin yaratıcılıklarının artırılması planlanmaktadır.

Korumanın en önemli ögesi halkın bilinçlendirilmesidir. Toplum, kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasından birinci derecede sorumludur. Bu noktada neyi, niçin ve nasıl korumalıyız? sorularına ilişkin cevaplar halka eğitimle verilmelidir. Asatekin (2004), kültürel mirası koruma olgusunun ilk aşamasının neyin korunmaya değer olduğundan başlayan, neden ve nasıl koruyabiliriz konusunda verilen örgün ve yaygın eğitim modelleriyle mümkün olacağını ifade etmektedir. Bu doğrultuda ailelere, eğitimcilere, koruma konusunda çalışan akademisyenlere, sivil ve kamu kuruluşlarına, yerel yönetimlere, meslek odalarına büyük görev düşmektedir.

Bu bağlamda “Trabzon’da Kültürel Mirasımıza Sahip Çıkıyoruz 2” isimli proje, kültürel mirasın yeni nesillere aktarılmasında eğitimin stratejik önemi olduğu, bu eğitimin çocuğun yaş grubuna uygun yöntem ve materyaller ile erken yaşlarından itibaren verilmesinin gerektiği düşüncesi üzerine kurgulanmıştır. Çalışma kültürel miras ve koruma konusunun öneminin kavratılması, bu konuya yönelik bilinç ve farkındalık yaratılması, özellikle küçük yaşlarda veya ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin kültürel miras konusunda bilinç kazanmaları açısından en etkili yöntemin hem eğlendiren hem öğreten akılda kalıcılığı artıran oyun yoluyla eğitim olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Projede ortaokul 5. 6. 7. sınıf düzeyindeki öğrencilere kültürel mirası tanıma, koruma ve sahiplenmenin öneminin kavratılması amaçlanmaktadır. Söz konusu çalışma, kültürel mirasın korunması ve bilinçli bireyler yetiştirilmesi adına atılacak önemli bir adım olması sebebiyle de önemlidir.

Özellikle Anadolu yarımadasındaki coğrafik ve stratejik konumu nedeniyle tarihin hemen her döneminde önemini koruyan Trabzon, zamanda geriye doğru gidildikçe uzun geçmişinin izlerini takip edebileceğimiz zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Kentin mimari yapı kültürünün, günümüze ulaşabilmiş yapılar dikkate alındığında -günümüze ulaşan en erken yapı Trabzon Kalesidir- 1500 yıllık bir dilimin gözlenebilse de, en azından 2700 yıllık bir geçmişinin olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda katılımcıların yaşadıkları kentin sahip olduğu zengin kültürel mirasın farkına varmaları ve bu mirasın korunmasına yönelik eğitimleri, koruma konusunda alınacak büyük bir önlem olacağı düşünülmektedir.

Sosyo-kültürel değeri yüksek bir konu olması nedeniyle bu tür uygulamaların sadece bir şehirle, bir bölgeyle veya ülkeyle daha da önemlisi tek seferle sınırlandırılmayacağı yadsınamaz. Her bireyin ait olduğu toplumun kültürel geçmişini benimsemesi, kültürel miras

ve bu mirasın koruyarak gelecek kuşaklara taşınmasının önemi kavraması önemlidir. Bu bilincin toplumsal tabana yayılarak koruma kültürü oluşturulması noktasında önemli eksikliklerin olduğu görülmektedir Daha fazla bireye ulaşabilmek adına, 2018 yılı 4004 – Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları çağrısında desteklenmiş olan 118B510 nolu “Trabzon’da Kültürel Mirasımıza Sahip Çıkıyoruz” isimli projenin Değişiklik Bildirim Formu’nda belirtilen şekilde güncellenerek, farklı katılımcılarla yeniden desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.